

Na podlagi drugega odstavka 30. člena, prvega in šestega odstavka 43. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17) izdaja ministrica za zdravje v soglasju z ministrico za okolje in prostor

P R A V I L N I K

o pooblašcanju izvedencev varstva pred sevanji

1. člen **(vsebina)**

Ta pravilnik v skladu z Direktivo Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in o razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L št. 13 z dne 17. 1. 2014, str. 1), zadnjič popravljena s Popravkom Direktive Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in o razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L 72 z dne 17. 3. 2016, str. 69) določa:

- pogoje, ki jih morajo izpolniti pravne ali fizične osebe za pridobitev pooblastila za izvajanje del pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji, ter področje, obseg in način njihovega dela,
- pogoje glede izobrazbe, usposobljenosti in izkušenj, ki jih morajo izpolniti fizične osebe za pridobitev pooblastila za izvedenca varstva pred sevanji,
- pogoje glede zaposlitve pooblaščenih izvedencev, akreditacije merskih metod, merilne in druge opreme, ki jih morajo izpolnjevati pravne osebe za pridobitev pooblastila za izvedenca varstva pred sevanji,
- način in obseg rednega in izjemnega poročanja pooblaščenih izvedencev varstva pred sevanji ter
- pogoje za osebe, ki izvajajo tehnične preglede virov sevanja.

2. člen **(pojmi)**

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:

1. Akreditacija je potrditev, ki jo izda Slovenska akreditacija ali druga akreditacijska služba, ki jo je priznala Slovenska akreditacija, s katero se prizna usposobljenost akreditiranega organa za izvajanje specifičnih nalog ugotavljanja skladnosti.

2. Pristojni organ je upravni organ, ki izda dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti ali registracijo sevalne dejavnosti, kot določa zakon, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost.

3. člen **(posamezna področja varstva pred sevanji)**

Pravna ali fizična oseba lahko pridobi pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji na enem ali več celovitih področjih:

- a) diagnostična in intervencijska radiologija v zdravstvu in veterini,
- b) radioterapija – teleterapija v zdravstvu in veterini,
- c) radioterapija – brahiterapija v zdravstvu in veterini,
- č) nuklearna medicina v zdravstvu in veterini,
- d) dejavnosti v industriji, raziskovanju in šolstvu, kjer se uporabljajo viri sevanj,
- e) varstvo pred sevanji v jedrskih in sevalnih objektih,
- f) izpostavljenost prebivalcev zaradi izvajanja sevalnih dejavnosti,
- g) izpostavljenost zaradi naravnih in tehnološko modificiranih virov sevanja,
- h) ravnanje z radioaktivnimi odpadki,
- i) izpostavljenost pri letalskih prevozih,
- j) pripravljenost na izredne dogodke.

4. člen **(pooblastilo za fizične osebe)**

- (1) Fizična oseba lahko pridobi pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji na področjih iz prejšnjega člena za:
- a) svetovanje glede izvajanja sevalnih dejavnosti, izdelavo ocen varstva pred sevanji in dajanje strokovnih mnenj, ki temeljijo na meritvah oziroma izračunih, o zadevah iz drugega odstavka 42. člena Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17; v nadaljnjem besedilu: ZVISJV-1),
 - b) podajanje vsebin v okviru usposabljanj iz varstva pred sevanji.
- (2) Fizična oseba lahko pridobi pooblastilo iz prejšnjega odstavka, če izpolnjuje pogoje iz drugega odstavka 43. člena ZVISJV-1. Izpolnjevanje teh pogojev vključuje:
- strokovne reference na področjih iz prejšnjega člena, potrebna znanja iz varstva pred sevanji in ustrezno znanje o uporabi merilne opreme,
 - znanja, usposobljenost in izkušnje potrebne za izdelavo ocene varstva pred sevanji,
 - poznavanje slovenskih predpisov in mednarodnih priporočil s področja varstva pred sevanji,
 - izpolnjevanje pogojev za stalno poklicno izpopolnjevanje, ki jih sprejme komisija iz sedmega odstavka 43. člena ZVISJV-1.

5. člen **(pooblastilo za pravne osebe)**

Pravna oseba lahko pridobi pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji na področjih iz 0. člena tega pravilnika za enega ali več celovitih obsegov:

- a) svetovanje glede izvajanja sevalnih dejavnosti, izdelavo ocen varstva pred sevanji in dajanje strokovnih mnenj, ki temeljijo na meritvah oziroma izračunih, o zadevah iz drugega odstavka 42. člena ZVISJV-1, če:
 - ima za polni delovni čas stalno zaposleno vsaj eno osebo, ki ima pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji iz točke a) prvega odstavka prejšnjega člena;
- b) izvajanje nadzornih meritev na nadzorovanih in opazovanih območjih, preglede in meritve virov sevanj in osebne varovalne opreme, če:
 - ima za polni delovni čas stalno zaposleno vsaj eno osebo, ki ima pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji iz točke a) prvega odstavka prejšnjega člena, v primeru, da se pooblastilo izdaja na

- področju v zdravstvu in veterini, mora imeti za polni delovni čas stalno zaposleno tudi vsaj eno osebo, ki ima pooblastilo izvedenca medicinske fizike,
- je akreditirana za izvajanje meritev po standardu SIST EN ISO/IEC 17025 z merskimi metodami, ki so ustrezne za posamezno področje iz 0. člena tega pravilnika in
 - ima vzpostavljene protokole za izvajanje nadzornih meritev na nadzorovanih in opazovanih območjih, preglede in meritve virov sevanj in osebne varovalne opreme;
- c) izvajanje usposabljanja oseb, vključenih v izvajanje sevalne dejavnosti in izvajalcev radioloških posegov, če:
- ima za polni delovni čas stalno zaposleno vsaj eno osebo, ki ima pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji iz točke b) prvega odstavka prejšnjega člena,
 - zagotovi, da vsaj polovico programa, ki se nanaša na varstvo pred sevanji in varstvo delavcev, izvedejo predavatelji, ki imajo pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji iz točke b) prvega odstavka prejšnjega člena, v primeru, da se pooblastilo izdaja za izvajanje usposabljanj izvajalcev radioloških posegov, pa tudi, da vsaj polovico programa, ki se nanaša na varstvo pacientov, izvedejo predavatelji, ki imajo pooblastilo izvedenca medicinske fizike,
 - ima program usposabljanja, ki ga je potrdil organ, pristojen za varstvo pred sevanji,
 - zagotovi prostore in potrebno opremo za izvajanje usposabljanja, in
 - ima sistem kakovosti na področju usposabljanja v skladu z zahtevami standarda ISO 9001, kar dokazuje s certifikatom o skladnosti.

6. člen

(vloga za pridobitev pooblastila)

- (1) Za pridobitev pooblastila iz 0. ali 0. člena tega pravilnika mora fizična ali pravna oseba podati vlogo organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji.
- (2) Vloga za pridobitev pooblastila iz 0. člena tega pravilnika mora vsebovati:
- navedbo področja iz 0. člena tega pravilnika,
 - navedbo obsega pooblastila iz prvega odstavka 0. člena tega pravilnika,
 - dokazila o izobrazbi,
 - dokazila o delovnih izkušnjah,
 - dokazila o izpolnjevanju pogojev iz drugega odstavka 0. člena tega pravilnika.
- (3) Vloga za pridobitev pooblastila iz 0. člena tega pravilnika mora vsebovati:
- navedbo področja iz 0. člena tega pravilnika,
 - navedbo obsega pooblastila iz 0. člena tega pravilnika in
 - dokazila o izpolnjevanju pogojev iz 0. člena tega pravilnika.
- (4) Vloga za pridobitev pooblastila organ, pristojen za varstvo pred sevanji, preda v strokovno obravnavo komisiji iz sedmega odstavka 43. člena ZVISJV-1.

7. člen

(preverjanje pogojev in izdaja pooblastila)

- (1) Izpolnjevanje pogojev iz 0. in 0. člena tega pravilnika preveri komisija iz sedmega odstavka 43. člena ZVISJV-1.
- (2) Člani komisije so posamezniki, ki imajo najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven, imajo vsaj deset let izkušenj s področja varstva pred sevanji in so mednarodno aktivni na tem področju.
- (3) Za člane komisije, ki niso javni uslužbenci, se glede nasprotja interesov in daril uporabljajo zakonske določbe predpisov, ki veljajo za javne uslužbence.
- (4) Komisija ima petletni mandat in deluje po poslovniku, ki ga sprejme v treh mesecih od imenovanja. Komisija lahko v zahtevnih primerih k sodelovanju povabi tudi druge strokovnjake s področja varstva pred sevanji.
- (5) Komisija najpozneje v dveh mesecih od prejema vloge izdela mnenje o izpolnjevanju pogojev, ki so navedeni v 0. in 0. členu tega pravilnika. Pri tem upošteva predlagana dokazila, presodi ustreznost merskih in računskih metod ter obseg in vsebino akreditacije.
- (6) Pooblastila iz 0. in 0. člena tega pravilnika izda organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na podlagi mnenja komisije.
- (7) V primeru tujih pravnih oseb izda potrdilo o izpolnjevanju pogojev iz petega odstavka 43. člena ZVISJV-1 organ, pristojen za varstvo pred sevanji, na podlagi mnenja komisije. Komisija izdela mnenje o izpolnjevanju pogojev na podlagi pisnih dokazil, ki jih predloži tuja pravna ali fizična oseba.
- (8) V izjemnih primerih, ko gre za posebno mersko metodo, za katero v Republiki Sloveniji ni akreditiranega laboratorija, lahko komisija izda pozitivno mnenje za pridobitev pooblastila tudi, če laboratorij ni akreditiran za omenjeno metodo. V tem primeru komisija preveri tudi strokovno usposobljenost osebja, natančnost in sledljivost merske metode ter sistem zagotavljanja kakovosti, tehnično primernost in sposobnost laboratorija, da pridobi strokovno učinkovite rezultate.

8. člen **(poročanje)**

- (1) Pravne osebe, ki imajo pooblastilo izvedenca varstva pred sevanji morajo o svojem delu poročati pristojnemu organu.
- (2) Poročilo o izvajanju nadzornih meritev na nadzorovanih in opazovanih območjih ter o pregledu in meritvah virov sevanja oziroma preverjanju zaščitnih sredstev mora vsebovati podatke o:
 - rezultatih nadzornih meritev na nadzorovanih in opazovanih območjih, kot so določene v predpisu, ki določa ukrepe varstva pred sevanji na nadzorovanih in opazovanih območjih,

- preverjanju vira sevanja, kot je določeno v predpisu, ki določa pravila ravnanja in pogoje za uporabo posameznih virov sevanja ter ukrepe sevalne varnosti, ki jih morajo izvajati uporabniki virov sevanja,
 - ukrepih varstva pred sevanji, ki jih morajo izvajati uporabniki virov sevanj,
 - preverjanjih pogojev, določenih v dovoljenjih in odločbah, izdanih na podlagi zakona, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost, ki se nanašajo na nadzorovano oziroma opazovano območje ali pregledani vir.
- (3) Poročila o nadzornih meritvah ali pregledih, opravljenih v preteklem mesecu morajo biti poslana najkasneje do 25. v tekočem mesecu. Če pooblaščenec izvedenec varstva pred sevanji pri izvajanju nadzornih meritev na nadzorovanih in opazovanih območjih ali pri pregledu in meritvah vira sevanja ugotovi nepravilnosti, ki bi lahko povzročile izpostavljenosti delavcev, praktikantov, študentov ali posameznikov iz prebivalstva nad predpisanimi mejnimi dozami, mora poročilo poslati nemudoma.
- (4) Če pristojni organ ugotovi, da poročilo ne izpolnjuje pogojev iz drugega odstavka tega člena, lahko zahteva, da se poročilo ustrezno popravi ali dopolni.

PREHODNA IN KONČNE DOLOČBE

9. člen

(veljavnost izdanih pooblastil)

Pooblastila izvedencem varstva pred sevanji, ki so bila izdana pred uveljavitvijo tega pravilnika, veljajo do datuma, ki je naveden na pooblastilu.

10. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika prenehajo veljati 4. do 10. člen Pravilnika o pooblaščenju izvajalcev strokovnih nalog s področja ionizirajočih sevanj (Uradni list RS, št. 18/04).

11. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-92/2018

Ljubljana, dne 24. maja 2018

EVA 2018-2711-0049

Milojka Kolar Celarc
ministrica za zdravje

Soglašam!
Irena Majcen
ministrica za okolje in prostor